

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 01 31
COM(2024) 51 final

2024/0029 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2022 m. vasario 24 d. pradėtas neišprovokuotas ir nepateisinamas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą toliau daro didelį neigiamą poveikį Moldovos Respublikos (toliau – Moldova) galimybėms prekiauti su kitomis pasaulio šalimis. Moldova sugebėjo perorientuoti dalį savo išorės prekybos su ES arba per ES, iš dalies dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių, kurias ES taiko nuo 2022 m. liepos mėn. Be to, Moldova atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant ES ir Ukrainos solidarumo koridorių veikimą, nes palengvina Ukrainos importo ir eksporto tranzitą per jos teritoriją, be kita ko, pavyzdžiui, įgyvendindama ES ir Moldovos susitarimą dėl krovinių vežimo keliais¹.

2023 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1524² dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal ES ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą (toliau – Asociacijos susitarimas), kuriuo sukurama išsami ir visapusiška laisvosios prekybos erdvė (IVLPE), įsigaliojo 2023 m. liepos 25 d. ir galios iki 2024 m. liepos 24 d. Šios priemonės suteikė Moldovos gamintojams lankstumo ir tikrumo, dar labiau sustiprino Moldovos prekybos santykius su ES ir rėmė jos ekonomiką.

Tačiau padėtis tebėra labai sudėtinga, todėl Moldova paprašė ES išlaikyti dabartines sąlygas, kad šalis galėtų toliau prekiauti su ES ir su kitomis pasaulio šalimis per ES.

Atsižvelgdama į tebesitęsiantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, tebedaromą poveikį Moldovai ir į tai, kad 2022 m. birželio mėn. Moldovai suteiktas ES šalies kandidatės statusas ir 2023 m. gruodžio mėn. pradėtos stojimo derybos, Komisija teikia pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo atnaujinamos šios prekybos liberalizavimo priemonės vieneriems metams nuo dabartinių priemonių galiojimo pabaigos dienos (t. y. nuo 2024 m. liepos 25 d.). Šios priemonės turėtų būti laikinas visų pagal Asociacijos susitarimo V antraštinę dalį esamų muitų tarifų taikymo sustabdymas. Tai taikoma vaisiams ir daržovėms, kuriems taikoma įvežimo kainų sistema, ir septyniems žemės ūkio produktams, kuriems taikomos tarifinės kvotos (pomidorams, česnakams, valgomosioms vynuogėms, obuoliams, vyšnioms, slyvoms ir vynuogių sultims).

Šios laikinos ir išskirtinės priemonės padės užtikrinti, kad esami prekybos srautai iš Moldovos į Sąjungą nenutrūktų, ir taip parems Moldovos ekonomiką. Tai atitinka pagrindinį Asociacijos susitarimo tikslą, t. y. sudaryti sąlygas glaudesniems ekonominiams ir prekybos santykiams,

¹ Žr. 2022 m. birželio 27 d. Tarybos sprendimą (ES) 2022/1165 dėl Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais pasirašymo Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 181, 2022 7 7, p. 1–3), 2022 m. gruodžio 5 d. Tarybos sprendimą (ES) 2022/2417 dėl Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 318, 2022 12 12, p. 1–3) ir 2022 m. gruodžio 15 d. Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigto Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 2/2022 dėl Susitarimo pratęsimo (OL L 79, 2023 3 17).

² 2023 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1524 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą (OL L 185, 2023 7 24, p. 1).

kurie padėtų Moldovai palaipsniui integruotis į ES vidaus rinką ir prisidėtų prie demokratijos stiprinimo ir politinio, ekonominio bei institucinio stabilumo Moldovoje.

Šiame reglamento pasiūlyme išdėstytos prekybos liberalizavimo priemonės atitinka Asociacijos susitarimo 2 straipsnį, kuriuo įsipareigojama gerbti demokratijos principus, žmogaus teises ir pagrindines laisves, taip pat kovoti su masinio naikinimo ginklų, susijusių medžiagų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu. Be to, pagal minėtąjį straipsnį Šalys visų pirma įsipareigoja laikytis teisinės valstybės ir gero valdymo principų, kovoti su korupcija, organizuota ar kitokia nusikalstama veikla, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstamą veiklą, ir terorizmu, taip pat laikytis darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo principų. Nustatomos prekybos liberalizavimo priemonės būtų taikomos su sąlyga, kad bus laikomasi šių esminių elementų ir bendrųjų principų.

Be to, šiame pasiūlyme nurodytomis prekybos liberalizavimo priemonėmis pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnio 1 dalį siekiama užtikrinti, kad ES bendra prekybos politika būtų vykdoma atsižvelgiant į Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje nustatytus ES išorės veiksmų principus ir tikslus.

Remiantis pasiūlymu, apsaugos mechanizmas bus taikomas remiantis reguliaria stebėseną, taip sudarant galimybę taikyti bet kokią reikalingą priemonę.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šios prekybos liberalizavimo priemonės dera su Susitarimu, visų pirma V antraštine dalimi, kuria sukuriamą IVLPE ir kurioje numatyta, kad Šalys per ne ilgesnį kaip 10 metų pereinamąjį laikotarpį nuo to susitarimo įsigaliojimo palaipsniui sukurs laisvosios prekybos erdvę (Susitarimo 143 straipsnis).

Be to, Reglamentu (ES) 2023/1524 parodytas tvirtas ES įsipareigojimas ekonomiškai remti Moldovą vykdant tarptautinę prekybą Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą sąlygomis. Prekybos liberalizavimo priemonių atnaujinimas būtų logiškas šios politikos plėtojimas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES griežtai smerkia Rusijos agresiją prieš Ukrainą ir ėmėsi svarbių veiksmų, kad paremtų Moldovą šiomis išskirtinėmis aplinkybėmis, įskaitant teikiamą papildomą humanitarinę ir pasienyje teikiamą paramą, makrofinansinę pagalbą ir priemones, skirtas prekybai palengvinti dabartinėmis sudėtingomis aplinkybėmis. Be to, 2022 m. birželio mėn. Moldovai buvo suteiktas ES šalies kandidatės statusas ir 2023 m. gruodžio mėn. pradėtos stojimo derybos. Todėl siūlomas reglamentas atitiktų ES sutarties 21 straipsnio 3 dalyje nustatytą ES įsipareigojimą užtikrinti įvairių išorės veiksmų sričių nuoseklumą, taip pat SESV 207 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad bendra prekybos politika turi būti vykdoma atsižvelgiant į ES išorės veiksmų principus ir tikslus.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pasiūlymo pagrindas yra SESV 207 straipsnio 2 dalis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kaip nustatyta SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte, bendra prekybos politika priklauso išimtinai ES kompetencijai. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas būtinas įgyvendinti bendrą prekybos politiką ir tikslą ekonomiškai padėti Moldovai įveikti dabartinius sunkumus, taip pat prekybos su ES srityje.

- **Priemonės pasirinkimas**

Šis pasiūlymas grindžiamas SESV 207 straipsnio 2 dalimi ir priklauso ES bendrai prekybos politikai.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Siekiant užtikrinti, kad prekybos liberalizavimo priemonės Moldovai būtų taikomos ir 2024 m. liepos 24 d. nustojus galioti Reglamentui (ES) 2023/1524, svarbu, kad reglamentas įsigaliotų 2024 m. liepos 25 d. Atsižvelgiant į šią būtinybę ir su tuo susijusį pasiūlymo skubumą, nagrinėjamos priemonės poveikio vertinimas nebuvo atliktas. Tačiau Prekybos GD pavedimu buvo atliktas ir 2012 m. paskelbtas Asociacijos susitarimo prekybos ir su prekyba susijusių nuostatų poveikio tvarumui vertinimas ir į jį atsižvelgta derantis dėl IVLPE. Šiuo vertinimu patvirtinta, kad prekybos ir su prekyba susijusių nuostatų įgyvendinimas darys teigiamą ekonominį poveikį ES ir Moldovai.

Be to, importo srutai, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2023/1524, yra reguliariai stebimi ir apie juos pranešama, pagal reglamento 4 straipsnį. Vykdam stebėseną nenustatyta neigiamo poveikio Sąjungos rinkai *prima facie* įrodymų.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Priemonė nepadidina reguliavimo naštos bendrovėms.

- **Pagrindinės teisės**

Priemonės būtų grindžiamos pagrindiniais principais, įtvirtintais Asociacijos susitarime. Visų pirma pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms (Asociacijos susitarimo 2 straipsnis).

Priemonės taip pat atitiktų Europos pagrindinių teisių chartiją.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Remiantis apskaičiavimais, pagrįstais nagrinėjamųjų produktų importu iš Moldovos 2021 m., kurie buvo paskutiniai metai prieš pradėdant taikyti autonomines prekybos priemones, ES praras apie 0,3 mln. EUR muitų pajamų per metus. Taigi poveikis ES nuosaviems ištekliams bus labai nedidelis.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

ES ir Moldovos dvišalės prekybos raidos internetinės ataskaitos pateikiamos specialiuose Europos Komisijos interneto tinklalapiuose (europa.com). Reguliari reglamento poveikio stebėseną, atsižvelgiant į informaciją apie produktą, kuriems taikomos prekybos liberalizavimo priemonės, eksportą, importą, kainas Sąjungos rinkoje ir gamybą Sąjungoje, bus vykdoma kas du mėnesius.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Atsižvelgiant į krizinę padėtį Moldovoje, susidariusią dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, reglamentu siekiama padidinti viso importo iš Moldovos srautus, sustabdomą visų esamų muitų tarifų ir importo muitų, taikomų Moldovos produktams, taikymą. Prekybos liberalizavimo priemonės reikštų visišką visiems produktams taikomų importo muitų sustabdymą.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros¹,
kadangi:

- 1) Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarime² (toliau – Asociacijos susitarimas) nustatytas Sąjungos ir Moldovos Respublikos santykių pagrindas. Remiantis Tarybos sprendimu 2014/492/ES³, Asociacijos susitarimo V antraštinė dalis, skirta prekybai ir su prekyba susijusiems klausimams, laikinai taikyta nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. ir, visoms valstybėms narėms ją ratifikavus, įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.;
- 2) Asociacijos susitarime išreikštas Asociacijos susitarimo šalių (toliau – Šalys) noras plačiu mastu ir naujoviškai stiprinti ir plėsti santykius, lengvinti ir pasiekti laipsnišką ekonominę integraciją, ir tai daryti laikantis teisių ir įsipareigojimų, susijusių su Šalių naryste Pasaulio prekybos organizacijoje;
- 3) Asociacijos susitarimo 143 straipsnyje numatyta laipsniškai sukurti Šalių tarpusavio laisvosios prekybos erdvę, remiantis 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) XXIV straipsniu. Tuo tikslu Asociacijos susitarimo 147 straipsnyje numatyta laipsniškai naikinti muitus pagal Asociacijos susitarimo XV priede pateiktus tvarkaraščius ir taip pat numatyta galimybė tokį panaikinimą spartinti bei plėsti jo taikymo sritį;
- 4) nuo 2022 m. vasario 24 d. neišprovokuotas ir nemotyvuotas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą labai neigiamai paveikė Moldovos Respublikos gebėjimą prekiauti su kitomis pasaulio šalimis, visų pirma dėl to, kad eksportas iš Moldovos Respublikos priklausė nuo tranzito per Ukrainos teritoriją ir nuo Ukrainos infrastruktūros, kuo šiuo metu iš esmės nėra galimybių naudotis. Tokiomis kritinėmis aplinkybėmis ir siekiant

¹ ... m. ... d. Europos Parlamento pozicija. (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

² OL L 260, 2014 8 30, p. 4.

³ 2014 m. birželio 16 d. Tarybos sprendimas 2014/492/ES dėl Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 260, 2014 8 30, p. 1).

sumažinti Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą neigiamus padarinius Moldovos Respublikos ekonomikai, būtina paspartinti glaudesnių Sąjungos ir Moldovos Respublikos ekonominių santykių plėtojimą ir teikti nuolatinę paramą Moldovos Respublikos ekonomikai. Todėl būtina ir tikslinga toliau skatinti prekybos srautus ir visiems produktams taikyti lengvatas prekybos liberalizavimo priemonių forma, vadovaujantis siekiu greičiau naikinti Sąjungos ir Moldovos Respublikos tarpusavio prekybai taikomus muitus;

- 5) pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 21 straipsnio 3 dalį Sąjunga užtikrina savo išorės veiksmų įvairių sričių nuoseklumą. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnio 1 dalį bendra prekybos politika vykdoma atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus;
- 6) 2024 m. liepos 24 d. nustos galioti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1524⁴;
- 7) šiuo reglamentu nustatomos prekybos liberalizavimo priemonės turėtų būti tokios: i) sustabdomas įvežimo kainų sistemos taikymas vaisiams ir daržovėms ir ii) sustabdomas visų tarifinių kvotų ir importo muitų taikymas. Šiomis priemonėmis Sąjunga stiprins Moldovos Respublikos ir Sąjungos ekonominę integraciją ir suteiks tinkamą laikiną ekonominę paramą Moldovos Respublikai ir ekonominės veiklos vykdytojams, kurie buvo paveikti Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą;
- 8) siekiant užkirsti kelią sukčiavimui teisė naudotis šiuo reglamentu nustatytais prekybos priemonėmis turėtų priklausyti nuo to, ar Moldovos Respublika laikosi visų atitinkamų naudojimosi lengvatomis pagal Asociacijos susitarimą sąlygų, įskaitant atitinkamų produktų kilmės taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat tai turėtų priklausyti nuo Moldovos Respublikos glaudaus administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Asociacijos susitarime;
- 9) Moldovos Respublika neturėtų nustatyti naujų muitų ar jiems lygiavėrio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų ar jiems lygiavėrio poveikio priemonių, taikomų Sąjungos kilmės importui, neturėtų didinti esamų muitų ar mokesčių arba nustatyti kitų apribojimų, nebent tai aiškiai pateisinama Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste. Jei Moldovos Respublika nesilaiko bet kurios iš šių sąlygų, Komisija turėtų būti įgaliota laikinai sustabdyti visų šiuo reglamentu nustatytų prekybos priemonių arba jų dalies taikymą;
- 10) Asociacijos susitarimo 2 straipsnyje nustatyta, kad, be kita ko, pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat kova su masinio naikavimo ginklų, susijusių medžiagų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu, yra esminiai Asociacijos susitarimo elementai. Pagal tą straipsnį Šalys visų pirma įsipareigoja laikytis šių bendrųjų principų: teisinės valstybės ir gero valdymo, kovos su korupcija, organizuota ar kitokia nusikalstama veikla, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstamą veiklą, ir terorizmu, taip pat laikytis darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo principų. Tikslinga numatyti galimybę laikinai sustabdyti šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymą, jeigu Moldovos Respublika nesilaiko tų esminių elementų arba tų bendrųjų principų;

⁴ 2023 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1524 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą (OL L 185, 2023 7 24, p. 1).

- 11) atsižvelgiant į Komisijos vertinimą, atliekamą vykdant reguliarią šio reglamento poveikio stebėseną ir pradėtą gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą arba Komisijos iniciatyva būtina numatyti galimybę imtis visų būtinų priemonių dėl visų į šio reglamento taikymo sritį patenkančių produktų, kurie neigiamai veikia Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinką, importo;
- 12) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai laikinai sustabdyti šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymą, jei nebesilaikoma teisės naudotis tomis lengvatinėmis priemonėmis sąlygų, ir nustatyti apsaugos priemonės tais atvejais, kai importas pagal šį reglamentą daro neigiamą poveikį panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁵. Priimant laikinas apsaugos priemones turėtų būti taikoma patariamoji procedūra, atsižvelgiant į šių priemonių poveikį ir pobūdį bei logišką seką galutinių apsaugos priemonių priėmimo atžvilgiu;
- 13) išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės, kuri yra Asociacijos susitarimo sudėtinė dalis, įgyvendinimo metinė ataskaita, rengiama Komisijos, turėtų apimti išsamų šiuo reglamentu nustatomų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą;
- 14) atsižvelgiant į skubą, susijusią su situacija, sukelta Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, tikslinga aštuonių savaičių laikotarpiui taikyti išimtį, nustatytą prie ES sutarties, SESV ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 4 straipsnyje;
- 15) atsižvelgiant į ekonominę padėtį Moldovos Respublikoje ir į tai, kad Reglamentas (ES) 2023/1524 nustos galioti 2024 m. liepos 24 d., šis reglamentas turėtų įsigalioti 2024 m. liepos 25 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Prekybos liberalizavimo priemonės

Nustatomos šios prekybos liberalizavimo priemonės:

- (a) sustabdomas visų pagal Asociacijos susitarimo XV-A priedą nustatytų tarifinių kvotų taikymas ir produktus, kuriems taikomos tos kvotos, leidžiama importuoti į Sąjungą iš Moldovos Respublikos netaikant jokių muitų;
- (b) įvežimo kainų sistemos taikymas tiems produktams, kuriems ji taikoma pagal Asociacijos susitarimo XV-B priedą, sustabdomas; tų produktų importui netaikomi jokie muitai.

⁵ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

2 straipsnis

Teisės naudotis prekybos liberalizavimo priemonėmis sąlygos

1 straipsnyje numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymui nustatomos šios sąlygos:

- (a) Moldovos Respublika laikosi produktų kilmės taisyklių ir su jomis susijusių procedūrų, kaip numatyta Asociacijos susitarime;
- (b) Moldovos Respublika nenustato naujų muitų ar jiems lygiavertio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų ar jiems lygiavertio poveikio priemonių, taikomų Sąjungos kilmės importui, arba nepadidina esamų muitų ar mokesčių arba nenustato jokių kitų apribojimų, įskaitant diskriminacines vidaus administracines priemones, nebent tai aiškiai pateisinama Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste, ir
- (c) Moldovos Respublika gerbia demokratijos principus, žmogaus teises ir pagrindines laisves, taip pat kovoja su masinio naikinimo ginklų, susijusių medžiagų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu, laikosi teisinės valstybės ir gero valdymo principų, kovoja su korupcija, organizuota ar kitokia nusikalstama veikla, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstamą veiklą, ir terorizmu, taip pat gerbia darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo principus, numatytus Asociacijos susitarimo 2, 9 ir 16 straipsniuose.

3 straipsnis

Laikinas priemonių taikymo sustabdymas

- 1. Jei Komisija nustato, kad yra pakankamai įrodymų, kad Moldovos Respublika nesilaiko 2 straipsnyje išdėstytų sąlygų, ji gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo visiškai ar iš dalies sustabdomas šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymas. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
- 2. Jei valstybė narė paprašo Komisijos sustabdyti bet kurios šiame reglamente numatytos prekybos liberalizavimo priemonės taikymą, remdamasi tuo, kad Moldovos Respublika nesilaiko 2 straipsnio b punkte nustatytų sąlygų, Komisija per keturis mėnesius nuo tokio prašymo pateikia pagrįstą nuomonę dėl pareiškimo, kad Moldovos Respublika nesilaiko sąlygų, pagrįstumo. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad pareiškimas yra pagrįstas, ji inicijuoja šio straipsnio 1 dalyje nurodytą procedūrą.

4 straipsnis

Apsaugos priemonės

- 1. Jei Moldovos Respublikos kilmės produktas, kuriam taikomas 1 straipsnis, importuojamas tokiomis sąlygomis, kurios neigiamai veikia Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinką, Komisija įgyvendinimo aktu gali nustatyti bet kokią būtiną priemonę. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Šios priemonės gali būti taikomos tol, kol tai būtina siekiant neutralizuoti neigiamą poveikį Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkai.

- 2. Komisija vykdo reguliarią šio reglamento poveikio stebėseną atsižvelgdama į informaciją apie produktą, kuriems taikomos prekybos liberalizavimo priemonės

pagal 1 straipsnio a punktą, eksportą, importą, kainas Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkoje ir gamybą Sąjungoje.

Komisija, pradedant nuo šio reglamento įsigaliojimo, kas du mėnesius informuoja valstybes nares apie reguliarios stebėsenos rezultatus.

3. Komisija atlieka padėties Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkoje vertinimą, kad nustatytų priemones pagal 1 dalį. Tas vertinimas pradedamas:

- a) gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą, kuriame pateikiama pakankamai *prima facie* įrodymų, kuriuos ta valstybė narė pagrįstai turi pagal 4 dalį, apie 1 dalyje nurodytą neigiamą poveikį rinkai darantį importą, arba
- b) savo iniciatyva, kai Komisijai tampa akivaizdu, kad esama pakankamai *prima facie* įrodymų apie 1 dalyje nurodytą neigiamą poveikį rinkai darantį importą.

Pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas turi būti baigtas per keturių mėnesių laikotarpį nuo jo pradėjimo.

4. Atlikdama vertinimą pagal 3 dalį, Komisija atsižvelgia į visus susijusius rinkos pokyčius, įskaitant atitinkamo importo poveikį panašių arba tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių rinkos padėčiai. Šio vertinimo metu atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

- a) atitinkamo produkto importo iš Moldovos Respublikos didėjimo tempą ir apimtį absoliučiąja bei santykinę vertėmis;
- b) atitinkamo importo poveikį Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių gamybai ir kainoms, kartu atsižvelgiant į importo iš kitų šaltinių raidą.

Šis sąrašas nėra baigtinis ir galima atsižvelgti ir į kitus svarbius veiksnius.

5. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai atitaisoma žala, Komisija įgyvendinimo aktu gali laikinai nustatyti bet kokią būtiną priemonę. Tokios priemonės gali būti nustatytos tik tinkamai pagrįstu valstybės narės prašymu pagal šio straipsnio 3 dalies a punktą ir priimamos per 21 dieną nuo prašymo gavimo. Įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 4 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Laikinoji apsaugos priemonė taikoma ne ilgiau kaip 120 dienų.

6. Jei atlikusi 3 dalyje nurodytą vertinimą Komisija mano, kad buvo padarytas neigiamas poveikis Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų rinkai, ir ketina nustatyti galutinę priemonę pagal 1 dalį, ji *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą apie nustatomas tokias priemones. Pranešime pateikiama vertinimo pagrindinių rezultatų suvestinė ir nurodomas laikotarpis, per kurį suinteresuotosios šalys gali pateikti savo nuomonę raštu. Toks laikotarpis negali būti ilgesnis nei 10 dienų nuo pranešimo paskelbimo dienos.

7. Jei Komisija pagal 1 arba 5 dalį nustato priemonę, kuria vėl nustatoma tarifinė kvota, kurios taikymas sustabdytas pagal 1 straipsnio a punktą, administruojant tą tarifinę kvotą atsižvelgiama į kalendoriniais metais, kuriais Komisija nustato tą priemonę, importuotą kiekį.

5 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Muitinės kodekso komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013⁶ 285 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su šio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Komisijai padeda Apsaugos priemonių komitetas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/478 3 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su šio reglamento 4 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

6 straipsnis

Prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimas

Komisijos rengiama išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės įgyvendinimo metinė ataskaita apima išsamų šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą ir, kai tinkama, tų priemonių socialinio poveikio Moldovos Respublikoje ir Sąjungoje vertinimą. Informacija apie produktų importą pagal 1 straipsnio a punktą skelbiama Komisijos interneto svetainėje ir atnaujinama kiekvieną mėnesį.

7 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja 2024 m. liepos 25 d.

Jis taikomas iki 2025 m. liepos 24 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas /Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas /Pirmininkė

⁶ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO, KURIO POVEIKIS BIUDŽETUI
SUSIJES TIK SU IPLAUKOMIS, PAŽYMA

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas Moldovos produktams pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą

2. BIUDŽETO EILUTĖS

12 skyrius, 120 straipsnis

2024 metų biudžete numatyta suma: **24 620 400 000 EUR**

3. FINANSINIS POVEIKIS

☐ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.

☒ Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms. Poveikis yra toks:

Biudžeto eilutė	Pajamos	Laikotarpis: 2024 m. dalis – 2025 m. dalis* (mln. EUR, dešimtųjų tikslumu)
12 skyriaus 120 straipsnis ¹	<i>Poveikis nuosaviems ištekliais</i>	0.3
Iš viso		

* Vieni metai nuo reglamento įsigaliojimo

Skaičiavimai pagrįsti produktų, kuriems taikomas siūlomas reglamentas, importo apimtimi 2021 m., viršijančia metinę muitais neapmokestinamą kvotą. 2021 m. buvo paskutiniai metai prieš pradedant taikyti autonomines prekybos priemones.

Remiantis pirmiau pateiktais skaičiavimais, pagal siūlomą reglamentą prarastos įplaukos iš tradicinių nuosavų išteklių yra 0,366 mln. EUR (bendroji suma, į kurią įskaičiuotos surinkimo išlaidos) x 0,75 = 0,274 mln. EUR per aptariamą laikotarpį.

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, teisė naudotis siūlomu reglamentu nustatytomis prekybos priemonėmis turėtų priklausyti nuo to, ar Moldova laikosi visų atitinkamų naudojimosi lengvatomis pagal Asociacijos susitarimą sąlygų, įskaitant atitinkamų produktų kilmės

¹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (žemės ūkio muitai, cukraus mokesčiai, kiti muitai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo sąnaudų.

taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat nuo glaudaus Moldovos administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Asociacijos susitarime.